

Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A029 Purperreiger² *Ardea purpurea*, broedvogel (*Versie oktober 2024*)

Deze bouwsteen richt zich op de Purperreiger in de hoedanigheid van broedvogel. De Purperreiger is een koloniebewoner van laagveenmoeras. De Nederlandse broedpopulatie is de meest noordelijke van Europa. Al in augustus-september trekken de vogels weg naar Afrika en bevinden zich dan in de grote overstromingsvlaktes en moerassen in de Sahel. Na terugkeer vanaf april worden de nesten in de kolonies (in rietland en lage wilgenstruwelen) snel bezet en vanaf mei zijn er nesten met eieren. Vanuit de kolonies worden foerageervluchten gemaakt in omliggende laagveengraslanden en sloten. Het voedsel bestaat uit vis (o.a. grote modderkruiper), amfibieën en kleine zoogdieren. In Nederland broedt 5-10% van de geschatte Europese broedpopulatie (exclusief Rusland).

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerend landelijk doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel van een populatie van ten minste 600 paren verdeel over ten minste 10 kolonies van ten minste 60 paren.</i>	600 paren
Voorstel nieuw landelijk doel voor 2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie van ten minste 900 paren, waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	810 paren
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	810 paren
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal broedparen in de periode 2015-2020.</i>	930 paren

Voorstel voor regionale opgave

Het huidig aantal broedparen per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁴ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Purperreiger als broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt.

¹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

² Genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als broedvogel.

³ Het vigerende landelijke doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴ Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal paren) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Purperreiger als broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang, het procentueel aandeel in de Nederlandse broedpopulatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. De verdeling van het huidige aantal paren over de regio's is als vertrekpunt gehanteerd voor de regionale opgaves. ? = onvoldoende gegevens beschikbaar voor trendanalyse. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk.

Regio	Huidige populatie (2015-2020)	Landelijk aandeel regio (2015-2020)	Trend (2009-2020)	Voorstel regionale opgave 2050
Zuid-Holland	340	37%	onzeker	300
Utrecht	230	25%	onzeker	200
Overijssel	150	16%	matige toename	130
Noord-Holland	140	15%	onzeker	120
Friesland	30	3%	matige toename	25
Gelderland	30	3%	?	25
rijkswateren	10	1%	?	10
Landelijk	930	100%	matige toename	810

Prioritering

De Purperreiger bevindt zich als broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Purperreiger als broedvogel wordt als ‘gunstig’ beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

De Purperreiger kent een heel beperkte verspreiding binnen Nederland (rond de 40 atlasblokken (5x5 km) bezet; figuur 2). Dat blijkt de afgelopen 50 jaar niet of nauwelijks veranderd (van der Winden 2018). Het voorkomen is sterk geconcentreerd door het broeden in doorgaans grotere kolonies. Rekening houdend met een behoorlijk groot dispersievermogen is het bezette areaal binnen Nederland over deze periode nauwelijks veranderd, waardoor het aspect verspreidingsgebied als ‘gunstig’ kan worden beoordeeld. De populatie (930 paren) zit de laatste zes jaar gemiddeld boven het als Gunstige Referentiewaarde (GRW) dienende populatie-aantal uit de jaren ‘50 (810 paren; zie soortspecifieke onderbouwing hieronder, generieke uitleg box 1, figuur 1). Tevens is zowel de lange als de korte termijntrend toenemend (tabel 2). Daarmee is het aspect populatie ‘gunstig’. Het leefgebied is wat omvang en kwaliteit betreft ook als ‘gunstig’ beoordeeld. Gezien de gunstige kort-termijntrend in combinatie met het ontbreken van heel bepalende drukfactoren is het toekomstperspectief ‘gunstig’. In 2006 werd de SvI van de Purperreiger als broedvogel als ‘zeer ongunstig’ beoordeeld (verspreiding: gunstig, populatie: zeer ongunstig, leefgebied: matig ongunstig, toekomst: matig ongunstig; ministerie van LNV 2006).

Nadere onderbouwing GRW⁵

De Purperreiger was bij de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn in 1980 (Directive Value, DV) een regelmatige broedvogel in Nederland en is daarmee geen ‘nieuwkomer’. Ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn bevond de populatie zich op een ongunstig niveau. Voorafgaand hieraan, in de periode 1950-1980, was namelijk sprake van een langjarige afname van meer dan 0,5% per jaar. Daarnaast stond de soort op de Rode Lijst (zie bijlage 3 in Vogel *et al.* 2021). Daarom wordt gekeken naar een Ecologisch Gunstige Referentie (EGR). Bij soorten zoals de Purperreiger, waar sprake is van een continue afname in de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (figuur 1), wordt als EGR een schatting over 1950-1959 aangehouden. Wanneer de EGR in de periode 1950-1959 ligt is bij de bepaling van de GRW een correctie van 10% ten opzichte van de EGR toegepast, om rekening te houden met onzekerheden in de gegevens in deze periode. De GRW komt daarmee uit op 810 paren (900 paren (EGR) x 0,9 (correctie onzekerheid jaren ‘50)).

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2015-2020	930 paren
Beoordeling korte termijntrend	2009-2020	matige toename (3,3% per jaar)
Beoordeling lange termijntrend	1990-2020	matige toename (5,0% per jaar)
Gunstige Referentiewaarde Populatie	EGR	810 paren

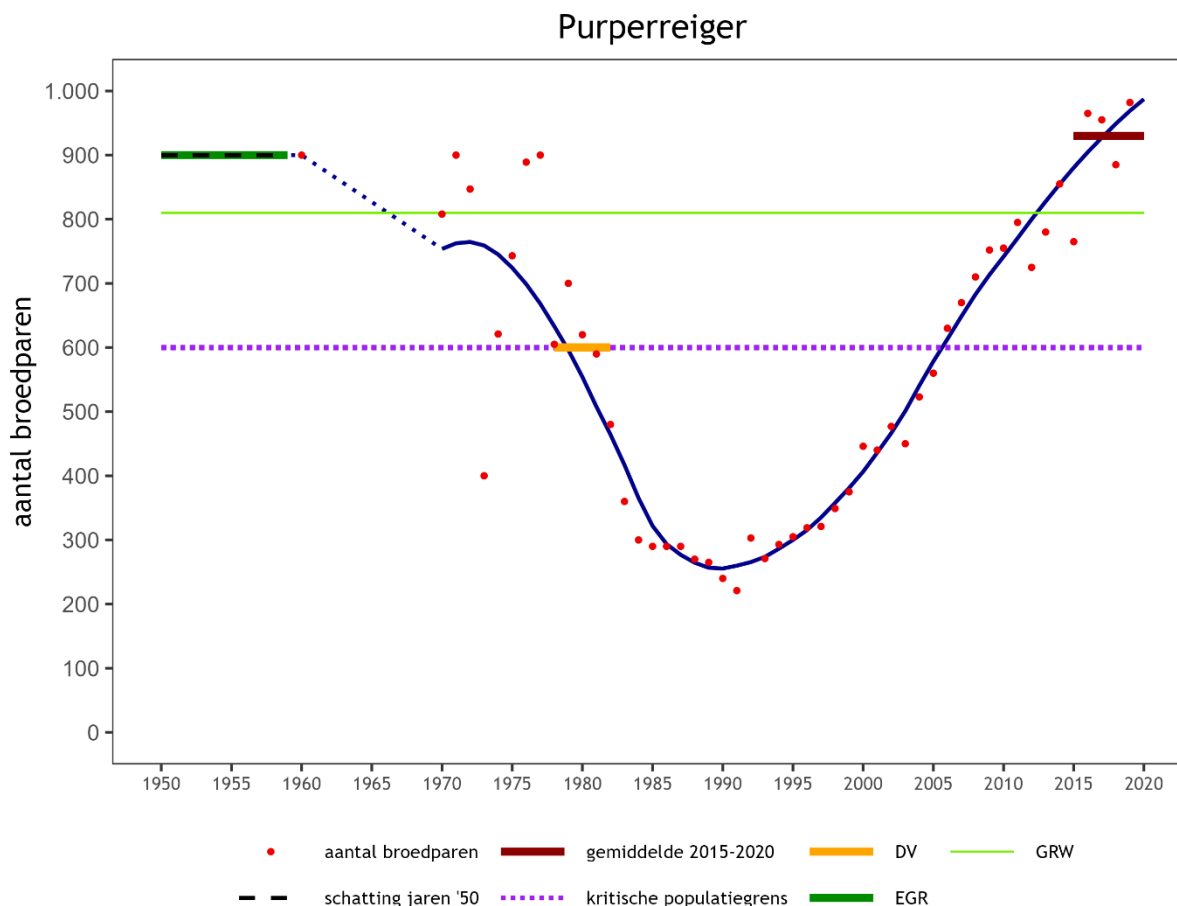
⁵ De te nemen stappen voor het bepalen van de GRW voor broedvogels worden in detail toegelicht in Vogel *et al.* (2021), waarbij het stroomschema in figuur 5.1 (bepaling GRW) en indien van toepassing figuur 5.2 (bepaling EGR) worden gevolgd. Zie ook de generieke uitleg in box 1 van deze bouwsteen.

Box 1. Wat is de GRW en hoe wordt die bepaald voor broedvogels?

Bij de methodiek voor het bepalen van de SvI (Vogel *et al.* 2021) is het voor de beoordeling van het aspect populatie nodig om de actuele populatieomvang te vergelijken met een Gunstige Referentiewaarde (GRW, ofwel *Favourable Reference Value* (FRV)). De GRW schetst de populatieomvang in een ecologische toestand van een populatie die gunstig is en is een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde waarde. Bij de bepaling worden alleen ornithologisch-ecologische aspecten betrokken. De GRW voor de populatiegrootte is geen doel op zich maar wel een belangrijke pijler voor de bepaling van de vitaliteit van de populatie. Voor een gunstige SvI moeten echter ook andere aspecten (verspreidingsgebied, leefgebied en toekomstperspectief) op orde zijn. Bij het bepalen van de GRW voor de populatie worden voor broedvogels de hierna beschreven uitgangspunten gehanteerd.

- De Vogelrichtlijn bepaalt dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (1980), de *Directive Value* (DV), behouden moet blijven. Daarom wordt eerst gezien of de populatieomvang zich toen op een gunstig niveau bevond. Om te voorkomen dat de DV sterk wordt beïnvloed door piek- of daljaren wordt een gemiddelde over 5 jaar aangehouden: de periode 1978-1982. Als de populatie zich in die periode op een gunstig niveau bevond, is de GRW gelijk aan de DV.
- De DV was aantoonbaar ongunstig als er rond 1980 sprake was van een langjarige consistente doorzettende afname, de soort als ‘*depleted*’ werd beschouwd (sterk afgenomen voor 1980 en nog niet hersteld), de soort op de Rode Lijst van 1984 stond en/of de populatie kleiner was dan de kritische populatiegrens (zie uitleg laatste bullet). In die gevallen wordt gekeken naar een *Ecologisch Gunstige Referentie* (EGR). De EGR weerspiegelt de populatieomvang in een periode binnen de tijdsperiode 1950-heden waarin de ecologische omstandigheden voor de soort relatief gunstig waren (zie bullets hierna).
- Bij nogal wat soorten is sprake van een continue afname voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (periode 1950-1980) en rond 1980 nog geen sprake van herstel. In die gevallen wordt als EGR een schatting over 1950-1959 aangehouden. De GRW is dan bepaald op 90% van die geschatte populatieomvang, om rekening te houden met de onzekerheden in de gegevens in deze periode.
- In de andere gevallen waarbij de DV als ongunstig wordt beschouwd wordt voor het bepalen van de EGR gekeken naar de lange termijn van 30 jaar vóór 1980, en de periode daarna, dus de tijdsperiode 1950-2020. Binnen deze periode wordt gezocht naar een periode van minimaal 10 jaar waarin de soort zich op een (relatief) stabiel en gunstig niveau bevond. Als er geen voldoende stabiele periode wordt gevonden, wordt gekeken of er een langdurige periode (30 jaar) zonder afname was. Indien ontwikkelingen in de EGR-periode passen in de natuurlijke populatieschommelingen (bijv. sterfte in strenge winters gevolgd door herstel) dan kan, ondanks deze fluctuaties, nog steeds gesproken worden van een stabiele periode. Wanneer de DV ongunstig was en de EGR te bepalen is, dan is de GRW gelijk aan de EGR.
- Wanneer de GRW wordt gebaseerd op een EGR die in een periode voor 1980 valt en onomkeerbare ontwikkelingen vóór de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn het leefgebied van een soort hebben verkleind, dan is de GRW naar beneden bijgesteld. Daarvan is sprake bij soorten van het boerenland; tussen 1950 en 1980 is 16% geschikt broedgebied verdwenen door bebouwing (inclusief infrastructuur).
- In sommige gevallen zijn zowel de EGR als de DV niet goed bruikbaar als GRW, bijvoorbeeld als de populatie zich in 1980 in een dalperiode bevond en er geen EGR te bepalen is, of omdat een soort zich recent gevestigd heeft. In het geval van recente (her)vestiging wordt het gemiddelde over de periode 2015-2020 genomen als GRW. Bij soorten met een ongunstig populatieniveau rond 1980 waarvoor de EGR niet te bepalen is, is teruggevallen op een kritische populatiegrens. Dit is een waarde waaronder de soort niet meer levensvatbaar in Nederland kan voortbestaan en dus de kans op verdwijnen zeer hoog is. Vanwege de onzekerheden rondom deze norm wordt deze zeer terughoudend toegepast.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de 'Gunstige Referentiewaarde' (GRW) voor de populatie van de Purperreiger als broedvogel is bepaald. Weergegeven is het globale populatieverloop op basis van aantallen broedparen (rode punten). Voor periodes met jaarlijkse schattingen (enkele missende jaren uitgezonderd) is het populatieverloop weergegeven als een solide donkerblauwe lijn. In periodes waar geen jaarlijkse schattingen beschikbaar zijn, zijn de jaren met een bekende populatieomvang verbonden met een stippellijn. Periodiek vastgestelde populatiegroottes tijdens de jaren '50 worden weergegeven met een horizontaal gestreepte zwarte lijn die aanduidt welke periode de schatting beslaat (in de regel 1950-1959). Relevante waarden zijn aangeduid met gekleurde horizontale balkjes: Directive Value (DV, 1978-1982, oranje), Ecologisch Gunstige Referentie (EGR, donkergroen), populatieomvang in de periode 2015-2020 (donkerrood) en kritische populatiegrens (paarse stippellijn). De GRW zelf is weergegeven als lichtgroene horizontale lijn. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar box 1 en Vogel et al. (2021).

2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

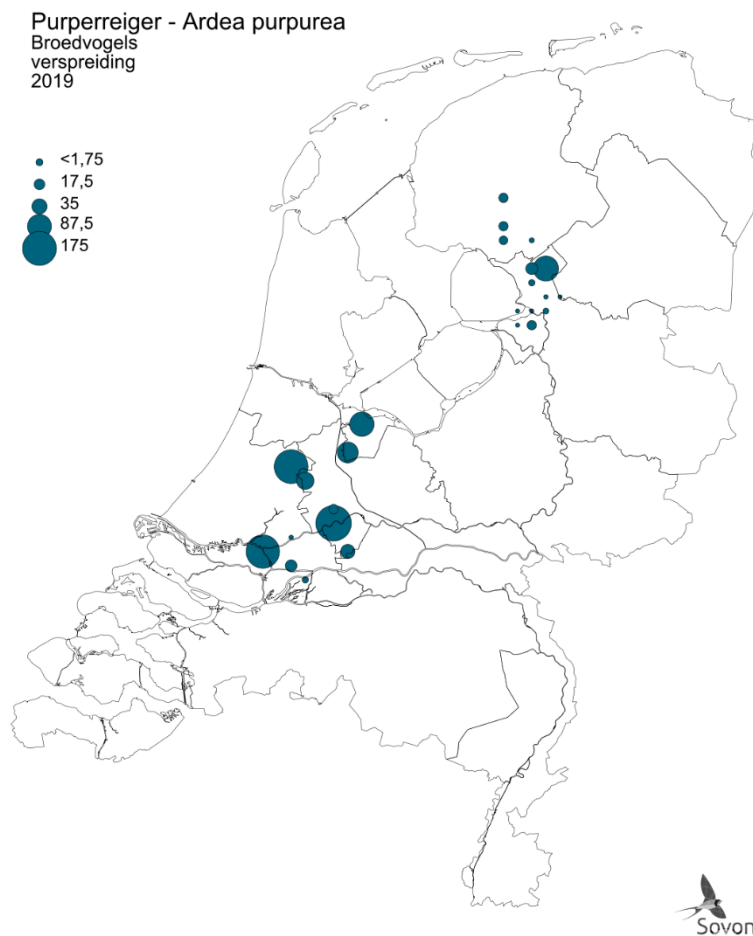
De populatieomvang overeenkomstig de GSvI bedraagt 810 paren. Afgezet tegen het huidige aantal (930 paren; 2015-2020) betekent dit dat momenteel de soort zich in een GSvI bevindt.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De Purperreiger kende een sterke afname vanaf de jaren zestig. Den Held (1981) maakte duidelijk dat de reden hiervoor was de verslechtering van de wintersituatie in de Sahel door het uitblijven van voldoende neerslag. Hierdoor namen de overleving tijdens de winter sterk af en werden we in Nederland geconfronteerd met steeds kleinere populaties. Nadat de situatie in de Sahel normaliseerde vanaf midden jaren negentig van de vorige eeuw herstelde de stand van de Purperreiger snel. Tijdens het dieptepunt waren er minder dan 400 paren over, waarbij gesteld kan worden dat de soort toen onder de duurzaamheidsgrens zakte. Daarna trad een snel herstel in, onder meer door nattere Saheljaren na 2000. Inmiddels zitten we weer op het niveau van de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw en ook

boven de gunstige referentiewaarde waarmee er momenteel dus geen extra landelijke opgave is en het behoud van de huidige populatie (2015-2020) voldoende is.

Figuur 2. Broedverspreiding van de Purperreiger in 2019. Weergegeven is het aantal broedparen per atlasblok (5x5 km) (Sovon 2022).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSvI van de Purperreiger als broedvogel in de weg staan. Wel zijn vermesting en verdroging aandachtspunten (Provincie Fryslân 2023). De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

- Door toegenomen predatie door de vos zijn bepaalde plekken ongeschikt geraakt als broedplek. Het tegengaan van predatie kan lokaal een geschikte maatregel zijn om potentiële broedplekken geschikt te houden.
- Lokaal raken broedplaatsen ongeschikt doordat rietvelden verdwijnen. Dat is onder meer het gevolg van overmatige ganzenbegrazing, door verdroging of door verbossing (van der Winden 2018). Het tegengaan van begrazing door actief ingrijpen, bijv. door het plaatsen van exclusures kan voorkomen dat rietvelden verdwijnen. Successie waardoor rietvelden langzaam overgaan in moerasbos kan met gericht beheer worden voorkomen. Het doet zich vooral voor in kleinere moerascomplexen waarbij uitwijken naar andere nabijgelegen geschikte broedplekken niet mogelijk is.
- De soort is gevoelig voor vermesting en verdroging. Door deze factoren neemt het oppervlakte en de kwaliteit van het waterriet af, en dit leidt tot versnelde verlanding en daarmee vermindering van het voedselaanbod. Intensieve rietexploitatie heeft dezelfde nadelige effecten (Provincie Fryslân 2023). Voor de ontwikkeling van vitaal rietland, is een meer natuurlijk waterpeilregime, met een hoge waterstand in de winter en een lage waterstand in de zomer, noodzakelijk (Provincie Utrecht 2023).

- Tijdens de broedtijd heeft de soort een grote verstoringgevoeligheid. Hierbij kunnen vooral intensieve rietexploitatie, wandelaars, fietsers, vissers en kanoërs de rust van de soort tijdens de broedperiode bedreigen. In het laagveenmoeras van de Alde Feanen is dit bijvoorbeeld het geval (Provincie Fryslân 2023). Verstoring kan tegengaan worden door bepaalde gebieden af te sluiten tijdens de broedperiode, of wandel- en fietspaden te verleggen.
- Maatregelen om aanvaringen met hoogspanningsleidingen te voorkomen (indien relevant). De soort wordt als kwetsbaar beschouwd hiervoor (Buij *et al.* 2018).

Regionale verschillen

Per locatie kunnen de bepalende drukfactoren verschillen zoals predatiedruk, op diverse plekken in Nederland zijn kolonies verdwenen door predatiedruk door vossen (van der Kooij 1995; Provincie Utrecht 2023). Er zijn geen regio's die daar speciaal gevoelig voor zijn. Met name rondom de Vechtplassen, in de Zouweboezem en elders in het Groene Hart vormt sterke ganzenbegrazing een bedreiging voor broedplekken (van der Kooij 2016; Provincie Utrecht 2023).

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

In het kader van de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) zijn er mogelijkheden voor oeverherstel langs grote wateren. Plaatselijk in het laagveen kan dit leiden tot aanleg, herstel van geschikt leefgebied voor de Purperreiger.

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

Ook in Europa heeft de Purperreiger inmiddels een niet-bedreigde status. De trend is toenemend (BirdLife International 2021) en de verspreiding sinds de tachtiger jaren van de vorige eeuw laat geen grote veranderingen zien (Keller *et al.* 2020).

Kennisleemtes

Een belangrijke kennisleemte betreft het foerageergebied dat om de kolonies heen gebruikt wordt en dat in een omstreok van 5-10 km te vinden is. Plaatselijk zijn er studies gedaan naar de omvang en kwaliteit van deze gebieden maar ze zijn geen integraal onderdeel van de Natura 2000-beschermingsregimes die voor deze soort van toepassing zijn. Ten aanzien van de drukfactoren en te nemen maatregelen zijn er geen kennisleemtes voor de kolonieplekken. Over de benodigdheden ten aanzien van omvang en kwaliteit van de voedselgebieden rondom de kolonies is lokaal onderzoek gedaan (van der Winden & van Horssen 2001).

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2050

De GSvI met 810 paren is recentelijk gehaald en ook het toekomstperspectief is als gunstig beoordeeld. In samenhang met het gebrek aan knelpunten die op landelijk niveau een rol spelen, kan behoud van een GRW van 810 vogels in 2050 als haalbaar worden beoordeeld.

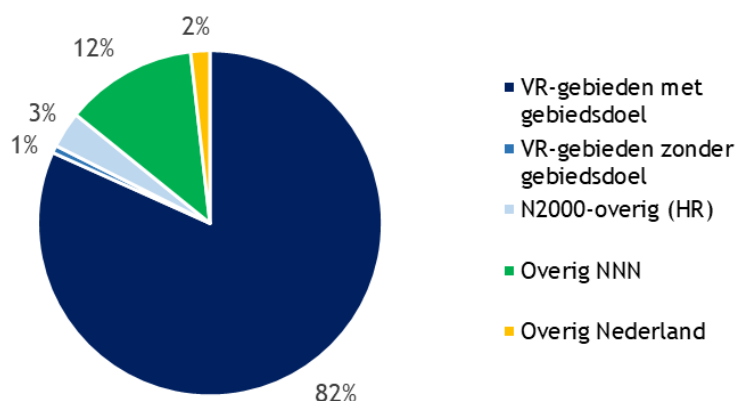
3. Advies landelijk doel

Geadviseerd wordt het landelijke doel te stellen op het bereiken van het aantal broedparen behorend bij het gunstige niveau van 810 paren. Die landelijke opgave is in de huidige situatie gerealiseerd, met enige marge.

IV. Regionale opgave

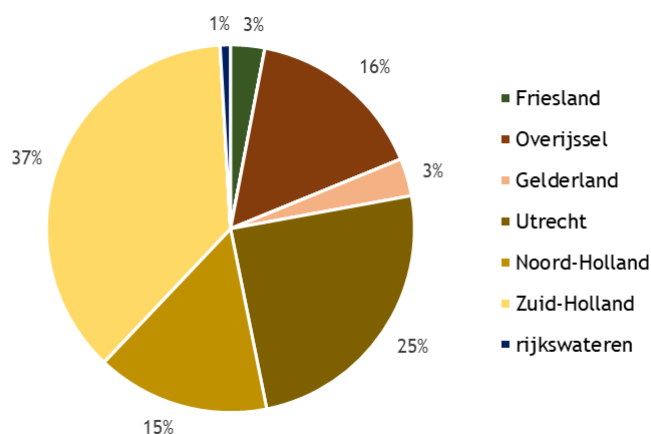
1. Actueel voorkomen

Meer dan 80% van de huidige populatie (2015-2020) bevindt zich in aangewezen N2000 gebieden voor de soort (figuur 3).

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2015-2020) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Purperreiger als broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. De provincies Zuid- en Noord-Holland, Utrecht en Overijssel herbergen meer dan 90% van de broedparen.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Purperreiger als broedvogel in de afgelopen zes jaar (2015-2020) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

De belangrijkste gebieden zijn Boezems Kinderdijk, de Zouweboezem, de Nieuwkoopse plassen en de Wieden (tabel 3). Het van oudsher belangrijke gebied het Naardermeer heeft aan belang ingeboet. Alle aangewezen gebieden in het westen van het land zitten boven de instandhoudingsdoelen, drie van de vier aangewezen gebieden in het noorden zitten daar echter onder.

Tabel 3. De belangrijkste broedgebieden van de Purperreiger in de periode 2015-2020 alsmede overige Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel (IHD) voor deze soort. Het procentueel aandeel in de Nederlandse broedpopulatie is indicatief weergegeven. VR* = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Purperreiger als broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Aantal (paren)	Aandeel in NL	IHD (paren)
Boezems Kinderdijk	VR*	ZH	171	19%	75
Zouweboezem	VR*/HR	Ut	166	18%	150
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	VR*/HR	ZH	146	16%	120

Gebied	Status	Regio	Aantal (paren)	Aandeel in NL	IHD (paren)
De Wieden	VR*/HR	Ov	116	13%	65
Naardermeer	VR*/HR	NH	76	8%	60
Oostelijke Vechtplassen	VR*/HR	NH	63	7%	50
Kamerikse Nessen, Zegveld	NNN	Ut	53	6%	-
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	HR	Gl	31	3%	-
Kraaienplas, Molenaarsgraaf	NNN	ZH	16	2%	-
Kolk, Genemuiden	overig	Ov	14	1%	-
Deelen	VR*	Fr	12	1%	5
Zwarte Meer	VR*/HR	rw	1	<1%	20
Weerribben	VR*/HR	Ov	0	0%	20
Alde Feanen	VR*/HR	Fr	0	0%	20

2. Advies voor regionale opgave voor 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Purperreiger is er geen reden om af te wijken van verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Purperreiger geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal paren) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Purperreiger als broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang, het procentueel aandeel in de Nederlandse broedpopulatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. De verdeling van het huidige aantal paren over de regio's is als vertrekpunt gehanteerd voor de regionale opgaves. ? = onvoldoende gegevens beschikbaar voor trendanalyse. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk.

Regio	Huidige populatie (2015-2020)	Landelijk aandeel regio (2015-2020)	Trend (2009-2020)	Voorstel regionale opgave 2050
Zuid-Holland	340	37%	onzeker	300
Utrecht	230	25%	onzeker	200
Overijssel	150	16%	matige toename	130
Noord-Holland	140	15%	onzeker	120
Friesland	30	3%	matige toename	25
Gelderland	30	3%	?	25
rijkswateren	10	1%	?	10
Landelijk	930	100%	matige toename	810

V. Prioritering

De Purperreiger bevindt zich als broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- BUIJ R., JONGBLOED S., VAN DER JEUGD H., KLOP E., LAGERVELD S., LIMPENS H., MEEUWSEN H., OTTBURG F., SCHIPPERS P., TAMIS J., VERBOOM J., VAN DER WAL T., WEGMAN R., WINTER E. & SCHOTMAN A. 2018. Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland; Overzicht van effecten van

- hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningsleidingen op de kwetsbaarste soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuurinclusieve energietransitie. Wageningen Environmental Research Rapport 2883.
- DEN HELD J.J. 1981. Population changes in the Purple Heron in relation to drought in the wintering areas. *Ardea* 69: 185-19.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M. V., BAUER H.-G. & FOPPEN R. P. B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M., JANSSEN J.A.M., KUITERS A.T., VAN WINDEN E., BOELE A., SCHMIDT A.M. & VAN VREESWIJK T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- PROVINCIE FRYSLÂN. 2023. Natuurdoelanalyse Alde Feanen. Concept juni 2023, opgesteld door Opgave Groen, Provincie Fryslân.
- PROVINCIE UTRECHT. 2023. Natuurdoelanalyse Natura 2000 Zouweboezem [105]. Eindversie, 31-03-2023.
- VAN DER KOOLJ H. 1995. Werkt de Vos *Vulpes vulpes* de Purperreiger *Ardea purpurea* in de nesten? *Limosa* 68: 137-142
- VAN DER KOOLJ H. 2016. De broedseizoenen 2014 en 2015 voor de purperreiger in Nederland. Het Vogeljaar 64.
- VAN DER WINDEN J. & VAN HORSSSEN P.W. 2001. Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland. Rapport 01-011. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- VAN DER WINDEN J. 2018. Purperreiger *Ardea purpurea*. Pp. 182-183 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- VOGEL R., FOPPEN R., VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C.A.M. & VAN ROOMEN M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2022. Purperreiger. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1240>. Geraadpleegd op 18/02/2022.